

Kuvat joita et halunnut naisten koskaan luovan

Tenttien korjaamista, laitosrutiineja, koukkuja, puheluja, opinto-oppaita, opiskelijoita, lisiä, ihmissuhdesotkuja. Rentoutumiseen seksististä roinaa Yleisradiosta, MTV:stä, Finnkinolta ja elokuva-arkistosta... Tankki tyhjä. Junalippu Pariisiin ja kymmenen päivää ei-kaupallista ja kaupallista naiselokuva. Jälkiruuksi pari päivää Berliiniä: Márta Mészáros, Ingegerd Engström ja ... olokon menneeksi ... Lothar Lambertia: "Was Sie nie über Frauen wissen wollen".

Créteilin kansainväliset naisten elokuvafestivaalit järjestettiin tänä vuonna jo 14. kerran. Ensimmäiset festivaalit pidettiin vuonna 1979 Soeauxissa, joka myös on yksi Pariisin kaupunginosista. Créteilin festivaalit ovat yksi maailman suurimmista naisten elokuvafestivaaleista. Festivaaleilla käy kymmeniä tuhansia katsojia ympäri maailmaa ja siellä esitetään kymmeniä elokuvia. Kilpailusarjoja oli kuluvana vuonna kolme: pitkät fiktiiviset ja dokumentaariset elokuvat sekä lyhytelokuvat. Lisäksi oli mahdollista katsoa kilpailun ulkopuolella laajasta valikoimasta eurooppalaisten ohjaajien töitä, seurata näyttelijä Bernadette Lafontin elokuvia tai valita jotakin kahdeksasta eri puolilla maailmaa vuosina 1991-2 ohjatuista naiselokuvista. Myös normaaleissa kaupallisissa teattereissa esitettiin samaan aikaan useita naisten ohjaamia, hyvin kiinnostavia elokuvia.

Kaikkea ei tietenkään ehdi katsoa. Itse seurasin pitkien fiktiivisten kilpailuelokuvien sarjaa. Pitkien fiktiivisten kilpailusarjassa esitettiin kaksitoista elokuvaa eri puolilta maailmaa. Töiden taso ja aiheet vaihtelivat suuresti. Mukana olivat mm. Yhdysvaltojen mustien naisten historiaa käsittelevä elokuva, saksalainen lesboelokuva, saksalainen poliittirilleri ja australialainen

Gillian Armstrongin loistava: *The Last Days of Chez Nous*, jossa kirjailija pohti suhdettaan sisarensa, isäänsä ja mieheensä.

Mutta tärkeintä on tietenkin voitto — ja se tuli melkein Suomeen. Ruotsalaisen Susanne Bierin elokuva *Freud flyttar hemifrån* voitti pitkien fiktiivisten pääpalkinnon eli 20 000 frangia. Komedia kertoo nuoresta psykologiaa opiskelevasta Freudiksi kutsutusta opiskelijanaisesta, joka vasta äitinsä kuoleman jälkeen pystyy erkanemaan tästä ja muuttamaan pois kotoa. Créteilissä myös yleisö sai äänestää suosikkejaan. Yleisön suosikki oli *Dream on!*, kahden brittiohjaajan, Lorna Powellin ja Ellin Haren, tarina naisesta, joka muiden naisten tuelle nousee omille jaloilleen. Se että edelleen tehdään elokuvia tästä vanhasta aiheesta ja että kyseinen aihe nauttii edelleen myös yleisön (vaikkakaan ei varmasti feminististen elokuvateoreetikkojen) jakamatonta suosiota, osoittaa että Länsi-Euroopassa taistelu naisten paikasta elävän kuvan tuotannossa ja tuotteissa jatkuu ja että poliittisen naiselokuvan aika on kaikkea muuta kuin ohi.

Créteil on erään Pariisin metrolinjan pääteasema, sijaitsee tunnin metromatkan päässä kaupungin keskustasta. Vuonna 1985 festivaalit muuttivat Créteilnimiseen lähiöön, joka edustaa uutta elementtiarkkitehtuuria — ja ensisilmäyksellä näkymä tietysti masentaa. Ei Pariisi saa olla näin ruma! Mutta kymmenen festivaalipäivän aikana silmä tottuu, ja pian se löytää puut ja numikot, kauniit kummallisen näköiset rakennukset. Metrolaiturilla myöhäisnäyttäjien jälkeen käyskentelevät vihaiset susikoirat ja vartijat alkavat tuntua turvallisilta eikä asemilla leijuva kusen hajukaan enää pistä nenässä. Matkassa hupenee ennätysajassa: Helsingissäkin on halvempaa! Sitä paitsi kaikki puhuvat siellä englantia eikä kukaan suomalainen ilmoittaisi järjestävänsä kansainvälistä elokuvafestivaalia, jossa kuitenkin puhutaan vain ranskaa!

Ja kun Pariisissa, elokuvan Mekassa, oltiin, täytyi festivaalien lisäksi myös käydä tirkistelemässä kaupallista ohjelmistoa.

Se tarjosikin kouluesimerkin naiselokuvan moninaisuudesta: Meksikolaisen Maria Novaron *Danzonissa* köyhä, keski-ikäinen nainen elää romanssin maailman kauneimman nuoren miehen kanssa. Ranskalaisen Diane Kurysin suuresti mainostetussa *Après l'Amourissa* puolestaan oli sormuttu vähemmän esteettiseen näyttelijävalintaan: miespääosaa esitti pahoin eltaantunut Bernard Giraudeau. Naispoliittisiin ongelmiin puolestaan keskittyi irlantilainen Margo Harkin: elokuvassa *Hush-a-bye-baby* nuori tyttö tulee raskaaksi maassa, jossa raskaudenkeskeytys on rikos.

Aikanaan juna toi minut takaisin Suomeen ja palasin tonkimaan elokuva-arkiston kirjastoa. Toukokuussa ulko-oveen oli liimattu lappu: Taideteollisen korkeakoulun elokuvataiteen laitokselle oli valittu 11 uutta opiskelijaa; valituista kolme (3) oli naisia. Kuun lopulla käväisin katsomassa samaisen laitoksen oppilastöiden kevätnäytöksen: 12 filmistä kaksi (2) oli naisten ohjaamia. Elokuvatheateri Cineman Donnerin toukokuu-sarjassa kävin ihailmassa kansanedustajan *Naisenkuvia*. Kuvia poikia nuo suomalaiset uuden aallon autteurit: ottivat ja raiskasivat naisen ja ikuisivat sen vielä filmille. Kesäkuussa avasin Hesarin: pitkien näytelmäelokuvien laatu tuet jaettu Mikalle, Akille ja Jarille. Heinäkuussa olisi kai pitänyt katsoa olympialaisia Ylen kanavilta ja pornoa Kolmostelevisiosta. Elokuussa oli Espoossa filmijuhlat — ja paikalla kaikista maailman naisohjaajista Monika Treut ja hänen emansipoiivat elokuvasanomansa: porno on kivaa ja sadomasokismi vapauttaa!

Tankki tyhjenee ja savu nousee jo, vaikkei tätä kirjoitettaessa olla vielä päästy kiinni edes laitosrutiineihin...

Tarja Savolainen

P.S. Créteilin festivaalit järjestetään vuosittain maaliskuussa ja informaatiota saa osoitteesta: Films des femmes, Maison des arts, Place Salvador Allende, 94000 Créteil, France; tel. (1) 49 80 18 88. Toukokuussa järjestetään Kölnissä Feminale-naiselokuvafestivaali. Info: Luxemburger Str. 72, 5000 Köln. tel. 0221-416066, fax 0221-417568.